

Het verzamelen van mollusken in Tirol

door J.G.B.Nieuwenhuis

Verleden zomer bracht ik mijn vakantie door te Mayrhofen in Tirol. Deze plaats ligt ongeveer 830 m. boven de zeespiegel en bevindt zich op een punt waar verscheidene dalen samenkomen. Het grootste van de riviértjes die hier samenstromen, is de Ziller, welke door het dorp heen loopt. De dag van aankomst begon al met regen, malacologisch gezien dus zeer gunstig. Diezelfde avond ging ik er al op uit en verzamelde mijn eerste *Clausilia*'s en *Arianta*'s. Dicht bij mijn hotel bevonden zich walletjes van keien, opgericht ter afscheiding van de verschillende weiden. Bij regenachtig weer wemelde het hierop van *Clausilia dubia* (Drap.), *Balea perversa* (L.) en *Helicigona lapicida* (L.). Bij het omkeren van keien werden eveneens verscheidene exemplaren aangetroffen van *Pupilla sterri* (Voith) en enkele *Oxychilus cellarius* Müll. Bij zonnig weer trekt alles tussen de stenen zodat men het muurtje zowat half moet afbreken om de bovengenoemde soorten te kunnen bereiken.

De volgende dagen werden de vochtige weiden van het Zillertal, alsmede diverse rotsspleten en bemoste rotswanden in de Stillupklamm en andere kloven doorzocht. Dit leverde de navolgende soorten op:

Balea perversa(L.), Clausilia dubia(Drap.), Clausilia parvula(Studer), Cochlodina laminata (Mont.), Iphigena plicatula(Drap.), Laciniaria biplacata(Mont.), Laciniaria plicata(Drap.), Helicigona lapicida(L.), Helicigona zonata achates Ziegler, Fruticicola hispida(L.) Fruticicola sericea(Drap.), Fruticicola unidentata(Drap.), Isognomostoma isognomostoma (Gmel.), Ena montana(Drap.), Euomphalia strigella(Drap.), Arianta arbustorum(L.) tezamen met de variëteiten cincta Taylor en flavescens Moq.Tand., Eulota fruticum(Müll.), Monacha incarnata(Müll.), Goniodiscus rotundatus (Müll.) en Cochlicopa lubrica(Müll.). Voorts was ik zo gelukkig een vier-tal exemplaren te bemachtigen van Fusulus varians(Pfeiffer). Ook ving ik vele exemplaren van Helix pomatia(L.).

Na een dag of zeven kwam een kapel in de omgeving van het dorp aan de beurt, welke op een vrijstaand heuveltje was gelegen. Hier werden enige exemplaren van Helicella obvia(Menke) verzameld op een zonnige wand van leisteen.

In de laatste week van de vakantie werd een tocht gemaakt naar het dorpje Finkenbergr, dat een paar honderd meter hoger ligt dan Mayrhofen en hiermede verbonden is door een straatweg. Opvallend langs deze weg was een wand van kalksteen, de enige welke in deze omgeving viel te ontdekken. De rotsen bestaan hier nl. uit oergesteenten, hoofdzakelijk gneis en leisteen. Op deze kalksteenwand verzamelde ik een groot aantal exemplaren van Chondrina avenacea(Brug.) en Chondrina clienta(Westerl.), welke in elkaars gezelschap leefden. Dit is merkwaardig, daar Ch. avenacea een typische westeuropese en Ch. clienta een typische oosteuropese soort is. Volgens Ehrmann komen beide soorten slechts op enkele plaatsen in Oostenrijk in elkaars gezelschap voor. Blijkbaar was dit ook hier het geval. Voorts werden hier nog Abida secale(Drap.), Succinea oblonga(Drap.) en vele soorten mollusken, welke ik reeds eerder vermeld heb, buit gemaakt. Ook bemachtigde ik nog twee exemplaren van Eulota fruticum(Müll.) var. fasciata Moq.Tand.

Er werd slechts één hooggebergtetocht gemaakt en wel naar de Gross-Glockner per autobus. Zoals het met zulk soort tochten meer gaat, kwam er van verzamelen niets. Trouwens in de buurt van de top was geen levend wezen te bekennen, op een paar wezels na.

Ten slotte nog iets over het verzamelen zelf. Indachtig de wijze lessen van de heer Kuiper begon ik onmiddellijk met het omkeren van stenen in vochtige weiden en het zeven van rotsgruis met de molluskenzeef. Dit had echter niet het minste resultaat. Onder negen van de tien stenen bevond zich een mierennest en het zeven leverde niet één mollusk op. Waarschijnlijk komt dit door het ontbreken van kalksteen en van loofbomen. De bomen bestaan hier hoofdzakelijk uit naaldbout, zodat het niet mogelijk is om bladafval te onderzoeken. Een eerste vereiste is regenachtig weer, waaraan mijn vakantie inderdaad voldeed, daar er iedere middag een regenbui viel. Mayrhofen ligt nl. aan de noordkant van het hooggebergte dat alle regenwolken opvangt.

De meeste soorten worden verzameld op bemoste rotsen en in donkere rotsspleten, bij voorkeur aan die zijde waarop geen daglicht valt. Dit geldt in het bijzonder voor het verzamelen van Helicigona zonata achates Ziegler. Ook bladeren van planten welke bestoven worden door nabijgelegen watervallen zijn een geliefkoosde plek. Bij regenval kruipen soorten als Arianta arbustorum, Helix pomatia, Fruticicola unidentata e.a. bij grote hoeveelheden op de hekken van de weiden en zijn dan gemakkelijk te verzamelen.

Clausilia's zijn in het vrije veld moeilijk van elkaar te onderscheiden, zodat men het beste doet om alles wat men op dit gebied ontmoet mede te nemen, liefst bij grote hoeveelheden. Op deze wijze kan men zeldzame soorten bemachtigen. Ik zelf heb dit ondervonden met Fusulus varians, waarnaar ik eerste meende tevergeefs gezocht te hebben, doch bij thuiskomst bleek, dat zich toch vier exemplaren onder de buit bevonden. Ten slotte nog een wenk bij het verzamelen van Chondrina's. Deze soorten leven op kalkwanden en zijn altijd met kalkstof overdekt zodat zij niet

gemakkelijk opvallen. Heeft men er echter één gevonden, dan is het verder niet moeilijk er tientallen te ontdekken.

Over het algemeen gesproken was het resultaat van deze reis niet ongunstig. Schrijver dezes verzamelde ongeveer 31 soorten en variëteiten, waaronder 8 soorten *Clausilia*'s. Vermoedelijk heeft het vochtige weer een gunstige invloed op de vangsten uitgeoefend.